

ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

УДК 37.013.43

Ю. В. Балашова

Концепція розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року передбачає створення сучасного прикордонного відомства європейського типу, яке на належному рівні забезпечуватиме захист національних інтересів на державному кордоні. Це актуалізує проблему реформування системи професійної підготовки персоналу з урахуванням загальноєвропейських стандартів. Сучасні суспільні зміни значно підвищують роль корпоративної згуртованості прикордонного відомства, корпоративної культури персоналу. Отже, нагальною потребою сьогодення є досягнення високого рівня корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників.

Слід зазначити, що творча активність викладачів у процесі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників є обов'язковою умовою розбудови корпоративного середовища прикордонного відомства. Здатність науково-педагогічного складу пропонувати оригінальні ідеї, відхилятися від шаблону, нестандартно вирішувати проблемні ситуації сприяє підвищенню корпоративної культури персоналу.

Узагальнення наукових поглядів Г. Альтшуллера [1], А. Бергсона [2], Б. Новікова [3], Я. Пономарьова надає підстави трактувати творчу діяльність викладача як продукування нових ідей, думок, що стає безпосереднім регулятором подальших творчих дій у навчально-виховному процесі. Отже, визначення ролі творчої активності викладачів у процесі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників є актуальною проблемою сьогодення.

Вагомий внесок у процес формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників здійснює науково-педагогічний склад кафедри

соціально-економічних дисциплін Національної академії державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Метою статті є висвітлення проблеми творчої активності викладачів кафедри соціально-економічних дисциплін у процесі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників.

Результати аналізу проблеми формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників свідчать про необхідність співпраці, обміну досвідом, залучення фахівців приватних і державних інститутів, організацій та установ.

Кафедра соціально-економічних дисциплін активно співпрацює з різними вищими навчальними закладами міста Хмельницького й України. Зокрема, має місце тісна співпраця з відповідними кафедрами Хмельницького національного університету, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Відкритого міжнародного університету розвитку людини “Україна”, Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту.

Спільно з Хмельницьким державним центром естетичного виховання кафедра соціально-економічних дисциплін здійснює організацію вечорів-зустрічей, презентацій, круглих столів.

Персонал кафедри спільно з Хмельницьким міським товариством української мови імені Т. Шевченка “Просвіта” проводить заходи з формування у слухачів, курсантів і студентів патріотизму, національної свідомості, гордості за приналежність до Державної прикордонної служби України.

Слід зазначити, що кафедра соціально-економічних дисциплін здійснює підготовку офіцерів-прикордонників тактичної та оперативно-тактичної ланки для Державної прикордонної служби України, а також фахівців із числа цивільної молоді. Основними завданнями кафедри є:

підготовка офіцерів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Магістр” з дисципліни “Менеджмент соціально-економічних та політичних процесів” за спеціальностями: охорона та захист державного кордону, оперативно-службова діяльність та управління діями прикордонних підрозділів (частин, з’єднань);

підготовка студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Магістр” з дисциплін: “Основи менеджменту соціально-економічних процесів”, “Філософія”, “Маркетинг” за спеціальністю автомобілі та автомобільне господарство;

підготовка офіцерів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Бакалавр” з дисциплін: “Філософія”, “Логіка”, “Економічна теорія”, “Політологія”, “Соціологія”, “Етика і естетика”, “Економічні основи менеджменту та маркетингу”, “Релігієзнавство”, “Маркетинг”, “Економіка підприємства” за напрямками підготовки: філологія, охорона та захист державного кордону, правознавство та автомобільний транспорт;

підготовка офіцерів і прапорщиків на курсах охорони закордонних дипломатичних установ з дисципліни “Основи етики і естетики та дипломатичного етикету”, центрі підготовки та перепідготовки прикордонних фахівців із дисципліни “Етика професійної діяльності прикордонника”;

усебічний і гармонійний розвиток слухачів, курсантів та студентів, формування в них ключових і професійної компетентностей, національної свідомості, патріотизму та високих професійних якостей, виховання громадянської відповідальності і готовності до виконання поставлених завдань за призначенням;

підготовка науково-педагогічного складу кафедри вищої кваліфікації; розробка та корегування робочих навчальних програм, структурно-логічних схем вивчення дисциплін і навчально-методичних матеріалів;

розробка навчально-методичних посібників, виконання дисертаційних досліджень та науково-дослідних робіт;

підвищення якості підготовки фахівців за рахунок упровадження інноваційних технологій, нових форм і методів навчання та виховання, активізації пізнавальної і науково-дослідної діяльності слухачів, курсантів та студентів;

створення на кафедрі атмосфери творчої праці, високої моралі й особистої відповідальності;

удосконалення навчально-матеріальної бази для підготовки всіх категорій слухачів, курсантів і студентів за всіма дисциплінами кафедри.

На кафедрі працюють дві предметно-методичні комісії. Науково-педагогічний склад предметно-методичної комісії № 1 здійснює навчально-методичну роботу в межах “Філософії”, “Логіки”, “Етики і естетики”, “Релігієзнавства”. Науково-педагогічний склад предметно-методичної комісії № 2 здійснює навчально-методичну роботу в межах “Економічної теорії”, “Політології”, “Соціології”, “Менеджменту соціально-економічних та політичних процесів”. Свою діяльність предметно-методичні комісії спрямовують на підвищення педагогічної майстерності та професійної підготовки викладачів, що сприяє творчій активності персоналу кафедри.

На кафедрі активно працює наукове товариство слухачів, курсантів і студентів (рис. 1). Під керівництвом науково-педагогічного складу кафедри проводяться наукові дослідження корпоративної й організаційної культури прикордонного відомства.

Рис. 1. Наукове товариство кафедри

Велику роль викладачі кафедри приділяють організації діяльності наукових гуртків, забезпеченню їх навчально-методичною літературою, періодичними виданнями, проведенню тренінгів і презентацій (рис. 2).

Учасники наукового товариства кафедри соціально-економічних дисциплін активно залучаються до організації та проведення корпоративних

заходів. Результатом співпраці викладачів кафедри з навчальними групами стало проведення заходу “Юний науковець кафедри 2012” (рис. 3).

Рис. 2. Під час занять у наукових гуртках

Рис. 3. Юний науковець кафедри

Науково-педагогічний склад кафедри соціально-економічних дисциплін запровадив активні методи навчання: науково-пошукові експедиції (рис. 4); презентації історичного, культурологічного, економічного характеру (рис. 5).

Рис. 4. Науково-пошукові експедиції

Рис. 5. Презентації наукового товариства кафедри

Результати впровадження комплексу корпоративних заходів кафедрою соціально-економічних дисциплін підтвердили ефективність такого підходу щодо підвищення рівня корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників. Значна кількість учасників опитування наукового товариства кафедри соціально-економічних дисциплін позитивно оцінила запропоновані тренінги, презентації та інші корпоративні заходи, а саме:

34,8 % опитаних висловили бажання брати участь в організації корпоративних заходів;

56,7 % опитаних висловили бажання брати участь у корпоративних тестах;

28,5 % опитаних позитивно оцінили можливості щодо наукового дослідження корпоративної й організаційної культури прикордонного відомства учасниками наукового товариства кафедри;

67,2 % опитаних висловили бажання брати участь у корпоративних презентаціях кафедри;

82,3 % опитаних висловили бажання брати участь у науково-пошукових експедиціях кафедри.

Результати дослідної роботи надали змогу виявити проблеми щодо організації та проведення корпоративних заходів наукового товариства кафедри соціально-економічних дисциплін:

67,8 % опитаних потребують додаткової інформації щодо корпоративних заходів;

27,8 % опитаних потребують додаткової інформації щодо змісту корпоративної культури загалом.

Отже, виявлені особливості організації і проведення корпоративних заходів кафедри соціально-економічних дисциплін яскраво ілюструють необхідність творчої активності науково-педагогічного складу щодо формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників.

Доцільним напрямком подальших розвідок є узагальнення досвіду інших вищих навчальних закладів України щодо організації та проведення корпоративних заходів, а також розробка методичних рекомендацій щодо проведення заходів, спрямованих на формування корпоративної культури майбутніх офіцерів-прикордонників.

Список використаної літератури

1. Альтшуллер, Г. С. Как стать гением: жизненная стратегия творческой личности / Г. С. Альтшуллер, Н. М. Вертни. – Минск : Беларусь, 1994. – 479 с.
2. Бергсон, А. Творческая эволюция / А. Бергсон. – М. : Канон-пресс, 1998. – С. 19.

3. Новиков, Б. В. Творчество и философия / Новиков Б. В. – К. : Изд-во при Киев. гос. ун-те, 1989. – 193 с.

4. Пономарев, Я. А. Психология творчества / Пономарев Я. А. – М. : Наука, 1983. – 344 с.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Грязнов І. О.